

Sokerivero – Ei Kiitos!

Suomessa on ollut voimassa vuoden 2011 alusta lukien laki makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta. Nyt valtiovalan suunnitelmissa on korvata tämä vero yleisellä sokeriverolla. Tätä varten valtiovarainministeriö asetti 21.12.2011 sokeriverotusta selvittävän työryhmän, jonka tavoitteena on selvittää sokeriveron käyttöönoton edellytykset. Valtiovarainministeriön päätöksessä todetaan, että "tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti selvittää sellaista veromallia, joka parhaiten täyttää valtion talouden fiskaaliset tavoitteet sekä samalla edistää terveellistä ravitsemusta". Tavoitteena on myös, että "verotus kohdistuu sokeria sisältäviin elintarvikkeisiin ja ottaa huomioon tuotteiden terveysvaikutukset sekä ohjaa tuotteiden valmistajia valmistamaan entistä terveellisempiä tuotteita".

Ajatus yleisestä sokeriverosta kuulostaa monien mielestä varmasti hienolta, varsinkin kun tavoitteen mukaan sillä pyritään vielä edistämään terveellisempien tuotteiden valmistamista. Tosiasiassa kysymys on vain siitä, että valtiolta yhteiskunnallinen tilanne huomioiden tarvitsee lisää rahaa. Asiat saadaan kuitenkin näyttämään paremmilta, kun rahan keruuta perustellaan ylevillä ajatuksilla, kuten terveellisyydellä.

On selvää, että nykyinen valmistevero on elintarvikealalla syrjivä vero, kun se kohdistuu ainoastaan makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmistajiin. Se, että kyseessä on näiden toimijoiden kannalta syrjivä vero, ei voi tarkoittaa sitä, että syrjivä vero pitää jakaa kaikkien elintarvikealalla toimivien kesken, suomalaisen "jaetaan kurjuutta kaikille" -mentaliteetin mukaisesti.

Suomessa on olemassa jo monia järjestelmiä, joilla valtiovalan fiskaaliset tavoitteet voidaan saavuttaa hyvin yksinkertaisella tavalla. Näistä yksi on arvonlisäveron korottaminen. Otetaan hypoteettinen esimerkki tarpeesta kerätä valtiolle 100 euroa. Jos on olemassa järjestelmä, jolla voidaan kerätä helposti 100 euroa, niin mitä järkeä on luoda uusi järjestelmä keräämään osa tuosta 100 eurosta, varsinkin kun tiedetään, että uuden järjestelmän luominen aiheuttaa joka taholle paljon työtä ja kustannuksia. Toisella järjestelmällä kerättäisiin 70 euroa ja toisella 30 euroa? Kuulostaa älyttömältä!

Arvonlisäveron korottaminen ei ole poliitikoille poliittisista syistä mielekäs. Sen takia pitää keksiä erilaisia perusteluita uusille keinoille kerätä rahaa. On kuitenkin suorastaan käsittämätöntä, jos arvonlisäveron nostaminen ei Suomessa ole mahdollista vain sen takia, että yksi hallituspuolue periaatteellisista syistä johtuen ilmoittaa, että arvonlisäveroa ei tämän hallituskauden aikana tulla nostamaan. Ja näiden periaatteellisten syiden taustalla ovat vain omat "suurta kansaa kosiskelevat" ja sitä kautta puolueen oman kannatuksen nostoa tavoittelevat syyt. Vanha sanonta on, että "politiikka ratkaisee tärkeät asiat ja juridiikka sopii vähemmän tärkeisiin". Mikäli sokerivero tulee ensi vuoden alusta voimaan, niin se on jälleen hyvä osoitus siitä, kuinka osuva tuo sanonta on.

Sokeriveron käyttöönotto olisi yksi uusi byrokratian lisäys (lue: vastuu ja velvoite) suomalaisen leipomo- ja/tai konditoria-yrittäjän arkeen. Sokerivero aiheuttaisi yrityksille entisestään lisää työtä ja kustannuksia. Jos valtiolta tarvitsee lisää rahaa, se tulee toteuttaa elintarvikkeiden arvonlisäverotusta korottamalla, ei uusilla työtä ja kustannuksia lisäävillä säännöksillä. Niin epämiellyttävältä kuin arvonlisäveron korottaminen tuntuukin, on se tässä tapauksessa ainoa järkevä vaihtoehto.

Onko poliitikkojen mielestä yrittäjän toimiminen Suomessa todella niin helppoa ja yksinkertaista, että uusia työllistäviä säännöksiä voidaan aina vain lisätä? Erilaisia vastuita ja velvoitteita on jo ihan riittämiin, näistä mainittakoon muutamia: 1) työlainsäädäntöön liittyvät, mm. työ-sopimus- ja vuosilomalakiin liittyvien asioiden osalta, 2) työehtosopimuksiin liittyvät, mm. palkanmaksun (peruspalkan, palvelusvuosilisän, yö- ja iltalisien, sairausajan palkan, lomarahana, ylityön jne.) osalta, 3) työnantajamaksuihin liittyvät, mm. ennakonpidätyksen, eläke-, sosiaaliturva-, työttömyysvakuutusmaksujen sekä ay-jäsenmaksujen osalta 4) elintarvikelainsäädäntöön liittyvät, mm. omavalvontaan liittyvien asioiden osalta, 5) työturvallisuuslainsäädäntöön liittyvät, mm. työntekijöiden opastamisesta erilaisten koneiden, laitteiden ja henkilösuojainten käyttöön, 6) työterveyshuoltolakiin liittyvät, mm. työnantajan velvollisuus järjestää kustannuksellaan työterveyshuoltoon

liittyvät palvelut, 7) vero- ja kirjanpitolainsäädäntöön sekä 8) ympäristö- ja pakkausjätelainsäädäntöön liittyvät vastuut ja velvoitteet.

Edellä mainittujen asioiden lisäksi yrittäjän tulee tuntee yhtiölainsäädäntöön liittyvät vastuut ja velvoitteet. Samalla yrittäjän pitää olla myös sopimusoikeuden asiantuntija tehdessään erilaisia yritystoimintaan liittyviä sopimuksia. Lisäksi yrittäjän tulee luonnollisesti hoitaa vielä yrityksensä markkinointi, jotta myynti kehittyisi suunnitelmien mukaisesti. Ja jotta työviihtyvyys yrityksessä paranisi, niin yrittäjän pitää hoitaa vielä ihmisten työkykyä ja -haluun sekä työpaikan ilmapiiriin liittyvät asiat. Jos jossakin kohtaa yrittäjän asiantuntemus pettää ja jokin velvoite jää täyttämättä, niin nopeasti jostakin suunnasta (esim. ammattiyhdistysliikkeen asiamiehen, terveystarkastajan, työsuojelutarkastajan, tilintarkastajan, verottajan) syyttävä sormi osoittaa, että yrittäjä on "taas" jättänyt velvoitteensa hoitamatta.

Päättäjät – olisiko aika jo herätä?

Mika Väyrynen

P.S. MTT:n vuoden 2011 lopulla julkaiseman raportin nro 32/2011 mukaan alle 20 prosentin vero rasvaisille ja sokeria sisältäville elintarvikkeille ei muuttaisi suomalaisten kuluttajakäyttäytymistä.

